

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

---

1. posiedzenie 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. września 1892.

Treść: Zagajenie Sejmu. — Mowy JE. ks. Marszałka i Namiestnika. — Urlopy pp. Abrahamowicza, Torosiewicza, Potockiego Romana, Reja, Męcińskiego, Zamojskiego, Szeliskiego i Sapięhy. — Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1893.; — sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie preliminarzy funduszków indemnizacyjnych na rok 1893.; — sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem na odpisanie gminie m. Bohorodczany zaległości z tytułu prestacyi na place nauczycieli w kwocie 1609 zł. 35½ ct.; — sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Machliniec z okręgu reprezentacyi powiatowej w Stryju do okręgu takiejże reprezentacyi w Żydaczowie; — sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu reprezentacyi powiatowej we Lwowie do okręgu reprezentacyi powiatowej w Gródku; — sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem o przeniesienie gminy i obszaru dworskiego Zalesie z okręgu c. k. sądu powiatowego w Złotym Potoku do okręgu c. k. sądu powiatowego w Monasterzyskach; — sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie c. k. rządowi opinii względem przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Piwoda z okręgu c. k. sądu powiatowego w Sieniawie do okręgu c. k. sądu powiatowego w Jarosławiu; — sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o uchwalenie rezolucyi do c. k. rządu w sprawie ustanowienia c. k. trybunału I. instancyi z siedzibą w Czortkowie i ośmiu c. k. sądów powiatowych, co do których Wys. Sejm już poprzednio udzielił c. k. rządowi swojej opinii; — i sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie reformy postępowania sądowego w sprawach niespornych. — Uchwała wyboru komisyi budżetowej, administracyjnej i prawniczej, tudzież referowania ustnego drobniejszych spraw administracyjnych nie obciążających budżetu. — Uchwalenie wyboru reszty komisyj stałych. — Porządek dzienny 2. posiedzenia.

Początek posiedzenia o godzinie 12. min. 18. po południu.

Przewodniczy: JE. Eustachy ks. Sanguszko, Marszałek krajowy.

Ze strony c. k. Rządu JE. Dr. Kazimierz hr. Badeni c. k. Namiestnik.

Obecnych posłów 103.

Marszałek. Najwyższym postanowieniem z 24. sierpnia został zwołany Sejm galicyjski na dzień 9. września 1892 roku. Otwieram zatem pierwsze posiedzenie 4. sesji VI. peryodu Sejmu galicyjskiego. Zapraszam tymczasowo na Sekretarzy pp. Paszkowskiego, ks. Siczyńskiego, p. Wiktora i Stanisława Jędrzejowicza.

(Pp. sekretarze zajmują miejsca).

Wysoka Izbo!

(Posłowie powstają z miejsc).

Żegnając Panów temu właśnie pięć miesięcy niespodziewałem się tak prędko móż panów znów powitać.

Wysoki Rząd uwzględniając zapewne nasze przeszłoroczne żaloby i słuszne utyskiwania, że w roku zeszłym budżet krajowy nie mógł być w porę uchwalony, co zawsze stawia Wydział krajowy w położenie trudne, a nie mogąc wobec skomplikowanego parlamentaryzmu państwowego być pewnym, że w późniejszej porze znajdzie się czas dla Sejmów krajowych, zdecydował się niespodziewanie w drugiej połowie sierpnia zwołać takowe na wrzesień.

Należy mu się bezsprzecznie z naszej strony uznanie, gdyż porządna gospodarka krajowa przez to zapewnioną została. Żałować jednak wypada, że Wysoki Rząd decyzji tej nie powziął o parę tygodni wcześniej, zaraz po zamknięciu Izby, kiedy już wiadomo było, że delegacye na wrzesień zwołane być nie mogą.

Boć przecie przygotowanie przedłożeń dla Sejmu jest zaiste pracą niemałą dla Wydziału krajowego, potrzebującą czasu dłuższego, chociażby materyały do niej najskrzętniej zbierane były ciągle.

Nie wątpię, że ta Wysoka Izba umie to ocenić i że nikogo w niej nie dziwi, iż Wydział krajowy żadnych przedłożeń ważniejszych z wyjątkiem budżetu i w związku z nim będącej konwersyi obecnie nie przedkłada.

Miło mi jest stwierdzić, że Wydział krajowy dowiedziawszy się urzędownie o zwołaniu

Sejmu 26. sierpnia, zdołał zamknąć i do druku podać ten budżet tak znaczny i z tyłu składający się pozycyją już 31. sierpnia.

Praca ta wykonaną została w czasie uciążliwych upałów i w porze, gdzie część urzędników przebywała jeszcze na urlopowach dla poratowania zdrowia.

Zadaniem więc obecnej Sesijskiej będzie głównie uchwalenie budżetu. Budżet ten w przeciwstawieniu do trzech poprzednich, których charakterystyką był anormalny wzrost, zdaje się oznaczać zwrot do normalnego rozwoju. Wydatki roku tego są mniejsze o 145.000 od wydatków roku zeszłego, pomimo, że mieszczą się w tym budżecie znaczne pozycye inwestycyjne i jednorazowe — jako to: Subwencye na kolej podolską w sumie 500.000 zł. — 120.000 na budowę szpitali lwowskich, następstwo nieuniknione aktywowania fakultetu medycznego w stolicy, wreszcie 100.000 na fundusz koszarowy. Gdyby nie te trzy pozycye, które bezsprzecznie do nadzwyczajnych należą, redukuje się nasz deficyt zwyczajny do 700.000.

Jest podstawa do przypuszczenia, że budżet nasz epokę nagłych skoków już przeszedł i tempo powolnego i normalnego wzrastania w przyszłości zachowa.

Rubryka wydatków, która w tym roku o znaczną sumę bo 59.000 się podwyższa to Rubr. XIII.

To podwyższenie powodują po części przedłożenia melioracyjne ustawowe, z których trzy obciążają już w tym roku budżet, po części powiększenie kosztów na biuro melioracyjne, subwencye na fabryki drenów etc.

Są to więc wydatki spowodowane oraz to szerszą akcją na polu regulacyi naszych wód, akcją produkcyjną par excellence, która podnosi bezpośrednio tak wartość kapitału jak i rentowność naszego kraju.

Dodatkowo do budżetu w wykonaniu polecenia danego sobie przedłoży Wydział krajowy tej Wysokiej Izbie do uchwały:

Upoważnienie przeprowadzenia konwersyi długów indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej tudzież Wielkiego Księstwa Krakowskiego. Konwersya ta zabezpieczy porządną gospodarkę finansową kraju na długi szereg lat, umożliwi spłatę pożyczek innych w kilku latach, lub jeśli taką będzie wola tej Wysokiej Izby:

da sposobność bez nowych pożyczek rozwinięcia na dość szeroką skalę inwestycji.

Z upoważnienia tego korzystałby Wydział krajowy oczywiście tylko w takim wypadku, gdyby warunki tej konwersji były korzystne; w przeciwnym razie bowiem pozostałby stan dotychczasowy i na rok przyszły a stan ten o tyle jest znośnym, że pożyczki zaciągane przez Wydział krajowy są tanie. Innych ważniejszych przedłożeń nie przedkłada obecnie Wydział krajowy.

Projekt ustawy o policji ogniowej dla wsi potrzebuje jeszcze rokowań z Rządem, które obecnie są w toku, toż i projekt ustawy gminnej dla gmin małomiejskich uchwalony w roku 1889 przez Wysoką Izbę, któremu sankcyi odmówiono.

W myśl uchwał Sejmu rozpoczął Wydział krajowy akcyę w sprawie kolei lokalnych na szersze rozmiary; ankieta zwołana przez Wydział krajowy ukończyła swe prace przed paru dniami i wypracowała wielostronne parere. Nie jest jednak Wydział krajowy obecnie jeszcze w możności przedłożenia jakichkolwiek wniosków w tym względzie, a rokowania z c. k. Ministerstwem handlu i komunikacyi będą miały prawdopodobnie miejsce na przyszły miesiąc.

Posliw ruskoji narodnocy, kotri prybuły, szczoby wziaty uczast w spilnych nam robotach koło dobra kraju, wytaju jak szczo roku z tym samym czuwstwom w jich jazyci. Maju nadiju, szczo nymy budut rukowodyty ti sami zasady, kotrych widhołos nedawno czulyśmo w sij Pałati, — zasady wirnocy dla cerkwy i derżawy i szczyroho zmahania do zhidnoho pożytia z druhoju narodnostej, zameszkujuczoju sej kraj spilno wid mnohych stolytyj.

Mieliśmy w tym roku doznać zaszczytu i szczęścia powitania najmiłościwiej nam panującego Monarchy, oglądania Go między nami i złożenia Mu naoocznych dowodów naszego przywiązania i niezmiennej wierności dla JEGO Najdostojniejszej Osoby i najwyższej dynasty; kraj radował się i przygotował Mu wedle swej możliwości przyjęcie godne miłością otoczonego Monarchy.

Los zrządził inaczej i doznaliśmy bolesnego zawodu. Sądzę, że oddam myśl wszystkich bez wyjątku członków tej Izby, jeżeli wyrażę żal z tego powodu, a zarazem wynurzę wdzięczność, iż Najlaskawszy Monarcha miał zamiar umyślnie przybyć do kraju, by nas odwiedzić i dać nam

tym sposobem nowy dowód Swej Monarszej łaski; wreszcie, że odwołując Swoją przyjazd miał znowu tylko na względzie troskę o dobro nasze.

Upraszam PP. byście raczyli za mną wnieść potrójny okrzyk: Cesarz Franciszek Józef I niech żyje!

(Posłowie wnoszą trzykrotny okrzyk „Niech żyje Mnohaja lita!).

JE. p. Namiestnik Kazimierz hr. Badeni. Proszę o głos.

Marszałek. JE. p. Namiestnik Kazimierz hr. Badeni ma głos.

JE. p. Namiestnik Kazimierz hr. Badeni. Wysoka Izbo! Przedewszystkiem mam zaszczyt Wysoką Izbę uwiadomić, że Najjaśniejszy Pan raczył mnie upoważnić Najwyższem postanowieniem z dnia wczorajszego, bym przy sposobności otwarcia Sejmu wyraził krajowi dziękczynne uznanie Monarsze za przygotowania przedsięwzięte z powodu zamierzonej do Galicyi podróży Monarszej, która jedynie tylko ze względu na sanitarne bezpieczeństwo ludności zaniechaną być musiała — przygotowania te świadczą o uczuciach patryotycznych i całkowitem przywiązaniu do osoby Najjaśniejszego Pana.

Jak Wysokiej Izbie wiadomo, nastąpiło tak wcześnie zwołanie Sejmu w celu zadośćuczynienia słusznemu zupełnie zresztą żądaniu przez naszą Reprezentacyę z naciskiem kilkakrotnie objawionemu, by budżety krajowe w właściwym czasie przez Sejmy uchwalone być mogły. Rząd jednak pomny jest także i drugiego życzenia w tej wysokiej Izbie i w opinii publicznej często omawianego, by zostawić Sejmom krajowym swobodę zajmowania się spokojnie i bez pospiechu sprawami, które do ich atrybucyi należą. Dlatego też proszę przyjąć zapewnienie, że sesya ta może być tylko odroczoną a dalszy ciąg po Nowym Roku nastąpić może. Ale właśnie dla tego, że dalszego ciągu dopiero po Nowym Roku spodziewać się należy, sądzą że byłoby najodpowiedniejszym, gdyby wysoka Izba mogła się uporać obecnie z budżetem krajowym, zostawiając sobie na drugą część sesyi wszelkie przedłożenia, które w tej chwili wygotowane być nie mogły.

Pomimo, iż ksiązę Marszałek już w tym samym duchu zdanie Swe przed chwilą wypowiedział, poczuwałem się do obowiązku uczynić to samo, bo mniemam, że niniejsze moje oświad-

oznienie rozwiać powinno obawy, które mam nadzieję, tylko u pojedynczych może posłów istnieją, że po uchwaleniu budżetu tak prędko się już nie zobaczymy.

Kraj nasz szczęśliwie do tej chwili wolny od zarazy panującej dokoła, potrafi, mam nadzieję, i nadal od klęski tej się ochronić; potrzeba jednak na to silnego i chętnego współdziałania tak wszystkich organów autonomicznych jak i samej ludności. Chodzi o to, by nie tylko utrzymać to, co się w ostatnich tygodniach dla zdrowotnych stosunków kraju zrobiło, ale należy i nadal niezmiernie i z wysiłeniem w tym kierunku pracować.

Słowa te moje odnoszą się w pierwszym rzędzie do miast naszych i miasteczek, bo tam niebezpieczeństwo największe, bo tam nieładu dużo, a uporządkowano stosunkowo najmniej.

W ostatnich czasach zaniepokoił silnie umysły ruch emigracyjny w powiatach zbarazkim i skałackim. Po dokładnem, ścisłym i sumiennem zbadaniu mogę Wysokiej Izbie oświadczyć po pierwsze, że agitacya polityczna ruchu tego nie wywołała, ani też nie mieliśmy do czynienia z jakąś ukartowaną lub przygotowaną sztuczką. Przyczyną jest źle zrozumiana kwestya chleba, spowodowana rozdrobieniem gruntów, brakiem wszelkiego ubocznego przemysłu, małym zarobkiem możliwym w stosunku do ilości ludzi szukających go i wrodzone niedołęztwo i ociężałość, które ludności tej utrudniają zapuszczanie szerszych zagonów, celem wyszukania sobie odpowiedniego zarobku.

To są właściwe sprężyny, a że obok tego ciemnota, pewna demoralizacya, od której każdą ludność w pasach granicznych ustrzedz trudno, jeden lub drugi bezsumienny doradca, lub też pojedyncze czynniki, mniej gorliwie spełniające swe obowiązki — że te wszystkie okoliczności towarzyszyć mogły, a nawet, jak stwierdzam, towarzyszyły, to rzecz inna, ale ruch emigracyjny od kilku lat tam istniał, sztucznie powstrzymywany, a bajka rzucona o jakimś rajku na ziemi, którą poprzedziło potajemne opuszczenie kraju przez dwudziestu kilku ludzi, — tu był rzeczywisty powód gorączki i szału, które opanowały przeważnie tych, którzy zarobku nie

— i.

Niech mi będzie wolno przy tej sposobności wypowiedzieć, że dla każdego, po-

ważnie myślącego człowieka, daleko boleśniej- szym od samego ruchu był ten objaw, ciągle się powtarzający, przesady, chęć powtarzania i głoszenia rzeczy, z gruntu fałszywych, i roznamietnianie i niepokojenie umysłów tam, gdzie potrzeba spokoju i trzeźwości (brawa) — i brak wszelkiego zaufania do prawdy, a sympatya dla wiadomości wątpliwej wartości, i dla pewnej, że się tak wyrażę, niedokładności.

Z naciskiem podnieść muszę, że gruntów wśród tej gorączki nie sprzedawano, bo gorączka objęła głównie tylko tych, którzy nic nie posiadali.

O jakimkolwiek wyzyskiwaniu w innym kierunku mowy nie było.

Jako środek, jak zapobiedz na przyszłość podobnym objawom, mogę tylko zalecić jeden: pracujmy wszyscy wspólnymi siłami nad umoralnieniem i oświeceniem tych ludzi, aby umieli rozemnać złe od dobrego, nauczyli się szukać pracy i ją szanować, i wytrwali w przywiązaniu do ziemi ojczystej (Brawa.)

Przechodząc teraz do spraw specjalnych, zaznaczam, że prawie wszystkie uchwały Wysokiej Izby ze sesyi ostatniej, o ile tego potrzebowały, otrzymały Najwyższą Sankcyę — niektóre z nich wprawdzie dopiero w dniach ostatnich, ale mam nadzieję, że wszystkie ją otrzymają. Między sprawami, które w tych dniach nadeszły, jest i regulacya Białej zatwierdzona w myśl uchwał Wysokiej Izby.

Najwyższe postanowienie co do gimnazjum w Kołomyi, także już ogłoszono i w roku bieżącym I. klasa ruska otwartą będzie.

Co do spraw, któremi Wysoka Izba w niniejszej sesyi zajmować się zapewne będzie, zwracam się naprzód do budżetu szkolnego. Niech mi tu będzie wolno zaznaczyć przede wszystkim, że sprawozdania z czynności Rady szkolnej krajowej za ubiegły rok szkolny przedkładać nie zamierzamy z powodu, że sprawozdanie o stanie szkół średnich obejmowało wszystkie daty aż do 1. października 1891, nowych dat zatem w tej chwili daćbyśmy nie mogli, a prócz tego myśli, zamiary i kierunek, którym Rada szkolna w sprawach szkół średnich postępować zamierza, były w ostatniem sprawozdaniu jasno i wyczerpująco wypowiedziane, uległy wytrawnej i poważnej dyskusyi w komisyi i w Izbie i nie ma na razie dostatecznego materiału, któ-

ryby sobie Rada szkolna poczytywała za obowiązek światłej rozwadze Wysokiej Izby przedstawić.

Co do działu szkolnictwa ludowego, nie byłaby Rada szkolna krajowa w możności przedstawienia Wysokiej Izbie w swem sprawozdaniu jasnego obrazu na razie.

Uchwały Wysokiej Izby na ostatniej sesji powzięte, wywołały kompletną reorganizację, która jest w toku i Wysoka Izba raczy tylko przyjąć zapewnienie, że Rada szkolna krajowa z największą ścisłością, sumiennością, energią i gorliwością wszystkie myśli i postanowienia Wysokiej Izby w życie wprowadza, a dzięki tej gorliwości, pomimo tak krótkiego czasu, dzielącego nas od uchwał Wysokiej Izby, sprawa nadzwyczaj postąpiła i wiele już spełniono.

Przemieniono około 1.200 szkół filialnych na etatowe, unormowano wynagrodzenie dla nauczycieli tymczasowych, zmieniono wszystkie orzeczenia organizacyjne, w których zaszła zmiana pod względem płac nauczycieli, asygnowano wszystkie podwyższone płace, a posunięcie nauczycieli na wyższe stopnie w myśl art. 11, niebawem będzie ukończone.

Co do samego budżetu zestawiają się cyfry jak następuje: Na rok 1893 prelinujemy o 190 tysięcy więcej, a strąciwszy 60.000 zł. na stypendya pedagogiczne, która to pozycja dotąd w preliminarzu szkolnym nie była, prelinujemy Rada szkolna właściwie o 130.000 zł. więcej jak uchwalony na rok przeszły budżet przyzwał. Cyfry te są mniej więcej zgodne, a raczej nawet może nieco niższe od tego, co w roku zeszłym przypuszczaliśmy jako wynik cyfrowy z powodu uchwalonego przez Wysoki Sejm polepszenia bytu nauczycieli.

Że nie zaniedbujemy niczego, co może się przyczynić do oszczędzania funduszków krajowych, niech posłuży także za dowód to, że z przyzwolonych przez Wysoką Izbę 20.000 zł. na zaliczki zwrotu dla funduszków szkolnych okręgowych wydano dotychczas tylko kwotę 4.500 zł.

Zaznaczona przezemnie w roku zeszłym okoliczność, że dopłaty funduszu krajowego do funduszu emerytalnego rosnąć już znacznie nie będą, sprawdziła się, gdyż jak szanowni panowie z budżetu przekonać się raczą, żądamy na rok 1893 tylko o 6.000 zł. więcej.

Zapowiedziane w roku zeszłym wydzierżawienia propinacyjne po upływie pierwszych lat trzech, wydały wynik korzystny. Wydzierżawiliśmy dotąd na nowo uprawnień około 3.000, które nam dały wyższy dochód o 62.000 zł., pozostaje nam zaś jeszcze do wydzierżawienia przed Nowym Rokiem około 400 uprawnień, które przedstawiają wartość podług ceny wywołania 100.000 zł.

Zaległości w czynszach dzierżawnych są nieznaczne, gdyż za ubiegłe dwa lata i pierwsze dwa kwartały roku bieżącego wynoszą one około 13.000 zł., a zwracam uwagę, że czynsze za jeden kwartał wynoszą obecnie przeszło 860000 zł. Z kapitałów wynagrodzenia mamy jeszcze do wypłacenia 600.000 zł. w gotówce i 1,300.000 zł. w obligacjach winkulowanych, wypłaciliśmy już zaś przeszło 60 milionów.

Kończąc moje przemówienie, upraszam Wys. Izbę, by raczyła przyjąć zapewnienie o moich dobrych chęciach i usiłowaniach popierania jej prac na każdym kroku i w każdej fazie, a zarazem polecam łaskawym względom Wysokiej Izby znanego już szanownym panom komisarza rządowego w osobie radcy Dworu hrabiego Łosia (liczne brawa i oklaski.)

Marszałek. Otrzymałem następujące zawiadomienia od członków Sejmu. Ksiądz kardynał, biskup krakowski pisze, że przybyć nie może, widocznie z powodu zajęć w dyecezyi; to samo, ksiądz biskup tarnowski Łobos i stanisławowski Kuilowski.

O urlopy prosili posłowie następujący: p. Abrahamowicz na 4 dni, p. Emil Torosiewicz na 5 dni, udzieliłem im urlopu. Pp. Potocki Roman prosi o urlop na 3 tygodnie, p. Mieczysław Rey na 20 dni p. hr. Męciński z powodu ciężkiej choroby w rodzinie o urlop na 14 dni, p. hr. Zamojski na 14 dni, Szeliski na 14 dni i ks. Sapiaha na 14 dni.

Upraszam tedy tych Panów, którzy są za udzieleniem tym posłom żądansgo urlopu, by raczyli ręce podnieść. (Większość.) Uchwalono.

Przystępujemy do dalszego punktu porządku dziennego. Są pierwsze czytania a mianowicie: Sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1893. **Aleg. 1.**

Sprawozdawca poseł Romanowicz ma głos. Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz. W przypuszczeniu, że Wy-

soka Izba raczy uwolnić mię od czytania sprawozdania, wnoszę imieniem Wydziału krajowego, ażeby Wysoki Sejm raczył wybrać komisję budżetową z 18 członków złożoną i przedmiot ten do komisji budżetowej odesłał.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wyborem komisji budżetowej, złożonej z 18 członków zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty. Kto się zgadza z odesłaniem sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie krajowym na rok 1893, do komisji budżetowej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Następuje: Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie preliminarzy funduszy indemnizacyjnych na rok 1893. (**Aleg. 2**)

Sprawozdawca p. Romanowicz ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz. Wydział krajowy wnosi odesłanie przedmiotu tego do komisji budżetowej.

Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem odesłania przedmiotu tego do komisji budżetowej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Jest odesłany.

Z kolei następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem na odpisanie gminie m. Bohorodczany zaślęgiłości z tytułu prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 1609 zł, 35½ ct. (**Aleg. 3**)

Sprawozdawca p. Chamiec ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Chamiec. Pod względem formalnym wnoszę: Wysoka Izba raczy sprawozdanie to odesłać do komisji budżetowej.

Marszałek. Jest wniosek odesłania przedłożonego sprawozdania do komisji budżetowej. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda dyskusya zamknięta. Kto się zgadza z odesłaniem tego sprawozdania do komisji budżetowej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Machliniec z okręgu reprezentacji powiatowej w Stryju do okręgu takiejże reprezentacji w Żydaczowie. (**Aleg. 4**)

Sprawozdawca poseł Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak. Pod względem formalnym wnoszę: Wysoka Izba raczy niniejsze sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej, a zarazem wybrać tę komisję z 17 członków.

Marszałek. P. sprawozdawca wnosi odesłania sprawozdania czytanego do komisji administracyjnej i wybór takowej z 17 członków. Dyskusya otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda dyskusya zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem Sprawozdawcy raczy rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje (czyta):

Sprawozdanie Wydziału krajowego z projektem ustawy o przeniesieniu miejscowości Domażyr, Zielów i Żorniska z okręgu reprezentacji powiatowej we Lwowie do okręgu reprezentacji powiatowej w Gródku. (**Aleg. 5**)

Sprawozdawca poseł Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak. Pod względem formalnym wnoszę: Wysoka Izba raczy niniejsze sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej.

Marszałek. Jest wniosek odesłania niniejszego sprawozdania do komisji administracyjnej. Dyskusya otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, dyskusya zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. Sprawozdawcy, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o przeniesienie gminy i obszaru dworskiego Zalesie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Monasterzyskach. (**Aleg. 6**)

Sprawozdawca poseł Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak. Pod względem formalnym wnoszę: Wysoka Izba raczy sprawozdanie to odesłać do komisji administracyjnej.

Marszałek. Jest wniosek odesłania przedłożonego sprawozdania do komisji administracyjnej. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z odesłaniem tego sprawozdania do komisji administracyjnej, zechce rękę podnieść. (Większość.) Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o udzielenie c. k. rządowi opinii względem przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Pivoda z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sieniawie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Jarosławiu. **(Aleg. 7.)**

Sprawozdawca poseł Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak. Pod względem formalnym wnoszę: Wysoka Izba raczy niniejsze sprawozdanie odesłać do komisji administracyjnej.

Marszałek. Jest wniosek odesłania tego sprawozdania do komisji administracyjnej. Dyskusya otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, dyskusya zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. Sprawozdawcy, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje;

Sprawozdanie Wydziału krajowego z wnioskiem o uchwalenie rezolucyi do c. k. rządu w sprawie ustanowienia c. k. trybunału I. instancyi z siedzibą w Czortkowie i ośmiu c. k. sądów powiatowych, co do których Wysoki Sejm już poprzednio udzielił c. k. rządowi swojej opinii. **(Aleg. 8.)**

Sprawozdawca poseł Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego p. Dr. Sawczak. Pod względem formalnym wnoszę: Wysoka Izba raczy niniejsze sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej a zarazem wybrać tę komisję z 10 członków, jak lat poprzednich.

Marszałek. P. sprawozdawca wnosi odesłanie sprawozdania tego do komisji prawniczej i wybór takowej z 10 członków. Dyskusya otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda dyskusya zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem sprawozdawcy, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z kolei następuje Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie reformy postępowania sądowego w sprawach niespornych. **(Aleg. 9.)**

Sprawozdawca poseł Sawczak ma głos.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego poseł Dr. Sawczak. Pod względem formalnym wnoszę: Wysoka Izba raczy niniejsze sprawozdanie odesłać do komisji prawniczej.

Marszałek. Jest wniosek odesłania niniejszego sprawozdania do komisji prawniczej. Dyskusya otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt.)

Gdy nikt głosu nie żąda, dyskusya zamknięta. Kto przyjmuje wniosek p. Sprawozdawcy, raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Marszałek. Porządek dzisiejszy jest wyzerpany. W sprawie formalnej Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz prosił o głos.

Członek Wydziału krajowego p. Romanowicz. Jak co roku, tak i obecnie Wydział krajowy wnosi pod względem formalnym, ażeby Wysoki Sejm raczył upoważnić go w myśl artykułu 49. regulaminu do wnoszenia przed Wysoką Izbę rzeczy czysto administracyjnej natury nie obciążających budżetu, bez poprzedniego drukowania.

Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt.) Gdy nikt głosu nie żąda, podaję pod głosowanie — kto przyjmuje ten wniosek zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Proszę p. Sekretarza o odczytanie porządku dziennego na jutro.

Sekretarz p. Stanisław Jędrzejowicz (czyta):

Porządek dzienny

2. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w sobotę dnia 10. września 1892 o godz. 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie stałego uregulowania stosunków Skarbu krajowego.

Sprawozdawca poseł Romanowicz.

2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o szkołach rolniczych, szkole gorzelniczej, gorzelni, folwarku i torfiarni w Dublanach.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

3. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

4. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Serwery o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 202 zł. 75 ct. należącej się gminie Tarnopol za utrzymanie Anny Wołoszyn w domu ubogich.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

5. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin w sprawieniżenia prestacyj na płace nauczycieli.

Sprawozdawca poseł Chamiec.

6. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji emerytowanych nauczycieli tudzież wdów i sierót po nauczycielach o udzielenie lub podwyższenie emerytury względnie daru z łaski.

Sprawozdawca poseł Chamiec.

7. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie przeistoczenia 7-klasowej szkoły żeńskiej w Brodach na wydziałową.

Sprawozdawca poseł Chamiec.

8. Propozycja Wydziału krajowego co do wyboru 3 członków Rady nadzorczej Banku krajowego.

Sprawozdawca poseł Edward Jędrzejowicz.

9. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie odrestaurowania wnętrza kościoła przy szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca poseł Hoszard.

10. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z preliminarzem galic. fundusów propinacyjnych na rok 1893.

Sprawozdawca poseł Sawczak.

11. Wybór czterech sekretarzy, czterech kwestorów i dwunastu rewidentów.

12. Wybór komisyj, a to:

budżetowej	z 18 członków,
gospodarstwa krajowego	" 17 "
prawniczej	" 10 "
petycyjnej	" 24 "
administracyjnej	" 17 "
szkolnej	" 17 "

P. Dr. Stanisław hr. Badeni. Proszę o głos

Marszałek P. Stanisław Badeni ma głos.

P. Dr. Stanisław hr. Badeni. Z odczytanego porządku dziennego widzę, że na jutrzejsze posiedzenie jest tylko przeznaczony wybór komisyj prawniczej i budżetowej, przeto upraszam, by Ks. Marszałek na jutrzejszy porządek dzienny położył także wybór wszystkich stałych komisyj co roku wybieranych, a mianowicie także komisyj gospodarstwa krajowego z 17 członków, petycyjnej z 24 członków i szkolnej z 17 członków.

Marszałek. Jest wniosek przeznaczania na jutrzejszy porządek dzienny jeszcze wybór komisyj gospodarstwa krajowego z 17 członków, petycyjnej z 24 członków i szkolnej z 17 członków.

Czy żąda kto głosu? (Nikt). Jeżeli nikt głosu nie żąda, podaję te wnioski pod głosowanie. Kto się zgadza z tem, aby wybrać komisję gospodarstwa krajowego z 17 członków, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęty.

Kto się zgadza z tem, aby wybrać komisję petycyjną z 24 członków, zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęto.

Kto się zgadza z tem, aby wybrać komisję szkolną z 17 członków zechce rękę podnieść. (Większość). Przyjęto.

Posiedzenie dzisiejsze zamykam, następne jutro o godzinie 11. przed południem.

Koniec posiedzenia o godzinie 12. min. 55. po południu.

